

Høringsinstanser

Vår ref.: 2026/6181-1

Deres ref.:

Dato: 16.02.2026

2. gangs høring – forslag til tre nye regionale planer og oppheving av gjeldende regionale planer for Østfold

Fylkesutvalget i Østfold behandlet 11. februar 2026 forslag til tre nye regionale planer for Østfold:

- Livskvalitet, deltagelse og likeverd (2026-2040)
- Kompetanse og verdiskaping (2026-2040)
- Areal og mobilitet (2026-2040) m/vedlegg, konsekvensutredning, naturmangfoldvurdering og veileder for lokalisering av virksomheter etter ABC-prinsippet

Fylkesutvalget [vedtok](#) med hjemmel i plan- og bygningsloven § 8-3 å sende forslagene med vedlegg på 2. gangs høring og legge planene og felles handlingsprogram (2026-2029) ut til offentlig ettersyn. Dere inviteres nå til å komme med høringsuttalelser til planforslagene og vedleggene. **Høringsfristen er 7. april 2026.**

Gjennomførte endringer før 2. gangs høring

Den første høringen av forslag til nye regionale planer for Østfold ble gjennomført 17. februar - 1. juli 2025. I forkant av dette var det gjennomført omfattende medvirkning fra ulike samfunnsaktører fra oppstarten av Østfold fylkeskommune i januar 2024. Høringsinnspillene som kom inn i den første høringsperioden støttet grepet med å forenkle det regionale planverket (erstatte 12 gjeldende planer med 3), utfordringsbildet og temaene som planene tar opp. Flere uttalelser pekte også på behov for endringer i planforslagene. Dette gjaldt særlig regional plan for areal og mobilitet. Planens detaljeringsgrad og kommunenes rolle og handlingsrom ble problematisert. Få høringsuttalelser støttet alternativ B som inneholdt en regional planbestemmelse for ivaretagelse av natur og dyrket mark i plan for areal og mobilitet. Planforslaget som nå legges ut på ny høring er derfor basert på alternativ A fra forrige høring.

De viktigste planendringer fra første høring, og som bør ha fokus under 2. gangs høring, er følgende:

- Justering og supplering av delmålene for planene
- Redusert omfang og detaljeringsgrad i de regionale retningslinjene i plan for areal og mobilitet, og tydeliggjøring av forholdet mellom nasjonale og regionale føringer og det lokale selvstyret.
- Justert regional planbestemmelse for handel som sikrer at alle kommunene opprettholder styringsverktøy ved etablering av handel (dette er nærmere omtalt nedenfor).
- Krav og forventninger til dokumentasjon og prosess i det kommunale arealplanarbeidet, sett i relasjon til gjeldende statlige krav og kommunenes mulighet til å etterleve og gjennomføre.

REGI Samfunnsplanlegging og miljø

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG

Besøksadresse: Oscar Pedersens vei 39, 1721 SARPSBORG

Telefon: 69 11 70 00

E-post: post@ofk.no

Internett: www.ofk.no

Org.nr.: 930580694

For plan for livskvalitet, deltagelse og likeverd og plan for kompetanse og verdiskaping er det i mindre grad kommet innspill som berører den politiske/strategiske retningen. Bearbeidingen av disse to planene etter høringen har i hovedsak dreid seg om å tydeliggjøre strategiene og forenkle tekst og språk, og supplere med manglende perspektiver eller fakta. Forenkling og prioritering av tiltak i handlingsprogrammet har også vært viktig.

I det felles handlingsprogrammet for alle tre planene er antall tiltak redusert etter høringen. Handlingsprogrammet inneholder forslag til tiltak/samarbeid som flere aktører bør samarbeide om i den kommende fireårsperioden og angir hvem som bør samarbeide og hvem som bør ta initiativ til å iverksette tiltaket. I den forestående høringsperioden er det spesielt viktig å få tilbakemelding om den enkelte aktørs interesse og kapasitet til å delta i denne type regionale samarbeid for å følge opp planenes strategier.

Endringene som er foretatt i planene og handlingsprogrammet etter første høring, er nærmere beskrevet i [saksframlegget til fylkesutvalgets behandling 11. februar 2026](#).

Bakgrunnen for det regionale planarbeidet

De regionale planene er fylkets øverste strategiske planer. De skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål og samordne statens, fylkeskommunens og kommunenes virksomhet i fylket. Planprosessen er ledet av fylkeskommunen i den lovpålagte rollen som regional samfunnsutvikler. Planene er laget med medvirkning fra sentrale samfunnsaktører i Østfold. Gjennomføring av planene er avhengig av innsats fra mange aktører, både offentlige, private og frivillige.

De formelle rammene for planprosessen er gitt i Østfold fylkestings vedtak 15. februar 2024 - "Veivalg for oppstart av regional planlegging i Østfold". Oppstart av den planprosessen i Østfold ble kunngjort 15. mars 2024. De tre planene var på høring i perioden 17. februar – 1. juli 2025. Det kom inn 73 høringsuttalelser.

Planenes innhold

De tre planene presenteres i ett dokument, med felles innledning. Planene inneholder mål, delmål og strategier for en langsiktig utvikling av Østfold frem mot 2040. Planene har også et felles handlingsprogram i eget dokument, med forslag til tiltak for perioden 2026-2029.

- **Plan for livskvalitet, deltagelse og likeverd** inneholder strategier for å øke den sosiale bærekraften i Østfold. Strategiene dreier seg om å bedre levekårene og å øke innbyggernes samfunnsdeltakelse.
- **Plan for kompetanse og verdiskaping** ser behovet for kompetanse og verdiskaping i sammenheng. Hovedtemaene er økt deltagelse i arbeid- og samfunnsliv og økt omstillingsevne i næringslivet og det grønne skiftet.
- **Plan for areal og mobilitet** skal sørge for en langsiktig, forutsigbar og god arealforvaltning i fylket. Den ser areal- og mobilitetsplanlegging i sammenheng og på tvers av kommunegrenser.

Planene for livskvalitet, deltagelse og likeverd og kompetanse og verdiskaping er i første rekke mobiliserende og samordnende planer. Det innebærer at samfunnsaktørene gjennom planprosessen enes om hva som er de regionale utfordringene, hvor vi vil med utviklingen av østfoldsamfunnet, og hvordan vi skal samarbeide regionalt. Plan for areal og mobilitet har også en mobiliserende og samordnende rolle - den skal bidra til at samfunnsaktørene følger felles strategier mot felles mål. Samtidig gir fylkeskommunen som regional planmyndighet gjennom denne planen formelle føringer

for den kommunale arealplanleggingen. Regionale retningslinjer for arealbruk benyttes for å ivareta nasjonale og regionale hensyn og for å få til ønsket utvikling på tvers av kommunegrensene i fylket.

Det er utarbeidet en ny konsekvensutredning av plan for areal og mobilitet. Konsekvensutredningen viser planens konsekvenser slik plan- og bygningslovens §§ 4-2 og 8-3 krever. Det er også utført en naturmangfoldvurdering etter nye bestemmelser i Lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven).

Plankart og temakart over nasjonalt og regionalt viktig friluftslivsområder, naturområder, jordressurser og kulturlandskap/kulturmiljøer er vedlegg til plan for areal og mobilitet. Lenke til disse planvedleggene er her: [Regional plan for areal og mobilitet - januar 2026](https://kart.analyseabo.no/vertigisstudio/web/?app=0eb6aafa001746a891e022551c7c9ae5h)
<https://kart.analyseabo.no/vertigisstudio/web/?app=0eb6aafa001746a891e022551c7c9ae5h>
<https://kart.analyseabo.no/vertigisstudio/web/?app=6d550bcd48af44feb85f1dc2762b147b>

Som vedlegg til plan for areal og mobilitet er det også utarbeidet en veileder for lokalisering av virksomheter etter ABC-prinsippet, datert 25. januar 2024. Veilederen er en hjelp til oppfølging av planens strategi og retningslinjer for lokalisering av virksomheter.

De tre nye regionale planene representerer en betydelig forenkling av det regionale plansystemet i Østfold, og en reduksjon av antall regionale planer.

Regionale planer som oppheves

Regionale planer som skal oppheves og erstattes av de tre nye regionale planene er vist i oversikten nedenfor, slik det er beskrevet i regional planstrategi og planprogram.

Tittel	Lenke
Østfold mot 2050	Østfold mot 2050 arealkart temakart
Regional plan for folkehelse i Østfold 2012-2015/2024	Regional plan for folkehelse
Østfold i bevegelse - Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2018-2029	Regional plan for fysisk aktivitet
Regional plan for klima og energi i Østfold 2019-2030	Regional plan for klima og energi
Regional plan for kulturminner i Østfold 2010-2022	Regional plan for kulturminner
Regional plan for kultur Østfold 2018-2029	Regional plan for kultur
Regional kystsoneplan for Østfold (2014)	Regional kystsoneplan
Regional plan for næringsutvikling, forskning og innovasjon i Østfold 2017-2021	Regional plan for næringsutvikling
Regional transportplan for Østfold mot 2050 (2018)	Regional transportplan for Østfold
Regional vindkraftplan i Østfold (2012)	Regional plan Vindkraft
Fylkesdelplan barn og unge (2009)	

Oppheving av regional planbestemmelse og innføring av ny

Regional planbestemmelse for lokalisering av handel, som er del av regional plan "Østfold mot 2050" foreslås opphevet. Denne foreslås erstattet av en ny for å sikre at alle kommuner har styringsverktøy og hjemmelsgrunnlag for å håndtere saker som omhandler lokalisering av handel frem til de har rullert sine arealplaner. Dette har sin bakgrunn i endring av statens forståelse av gyldigheten av gjeldende planbestemmelser for handel i kommunenes arealplaner på kommuneplannivå. Dette er nærmere beskrevet i høringsutkastet til regional plan for areal og mobilitet. Forslag til ny regional planbestemmelse vil ikke gjelde for alle kommunene i Østfold.

Høringsprosess

Østfold fylkeskommune ønsker uttalelser og innspill til høringsforslag til regional plan for livskvalitet, deltagelse og likeverd, regional plan for kompetanse og verdiskaping, og regional plan for areal og mobilitet, med vedlegg, samt til det regionale handlingsprogrammet 2026-2029.

Til plandokumentene ber vi særlig om:

- Bidrar de justerte planforslagenes delmål og strategier til samordnet innsats for å skape en god samfunnsutvikling i hele fylket?
- Synspunkter på de justerte regionale retningslinjene og planbestemmelsen i plan for areal og mobilitet. Vi ber spesielt om tilbakemelding på kategoriseringen av kommunene og utvalg av unntaksområder i den regionale planbestemmelsen.

Til handlingsprogrammet ber vi særlig om:

- I hvilken grad oppfattes tiltakene som relevante, nødvendige og realistiske å gjennomføre i perioden 2026-2029?
- Er det tiltak som savnes, eller tiltak som din organisasjon vil delta i eller ta ansvar for i en regional sammenheng? Spesielt bes kommunene komme med tilbakemeldinger på hvilke tiltak som både er aktuelle og uaktuelle for kommunen å samarbeide om.

Det er også ønskelig med innspill til hvordan årlig en oppfølging av regionalt handlingsprogram best kan gjøres for å stimulere regionalt utviklingsarbeid og samarbeid.

Uttalelser sendes skriftlig innen 7. april 2026 til Østfold fylkeskommune, postboks 220, 1702 Sarpsborg.

Se fylkeskommunens nettsider om [Arbeid med nye regionale planer](#) for mer informasjon. Her vil det også bli lagt ut et webinar med presentasjon av planforslagene innen utgangen av februar.

Planforslagene vil også bli tema i regionalt planforum for kommuner og statlige aktører på planforums møte 24. februar 2026.

Er det spørsmål om høringsutkastene ut over dette, eller ønske om nærmere informasjon i høringsperioden, ta kontakt på e-post: post@ofk.no, merk e-posten «regionale planer».

Vennlig hilsen

Elin Tangen Skeide
fylkesplansjef

Espen Pålsrud
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Høringsutkast - tre regionale planer for Østfold, datert 11. februar 2026
- 2 Høringsutkast - Handlingsprogram for regionale planer Østfold 2026-2029, datert 11. februar 2026
- 3 Konsekvensutredning av regional plan for areal og mobilitet for Østfold, datert 15. januar 2026
- 4 Naturmangfoldvurdering av Regional plan for areal og mobilitet Østfold, 15.01.2026
- 5 Veileder for lokalisering av virksomheter etter ABC-prinsippet 250124